



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสาร ความเชื่อทางศาสนาและความทันสมัย ของชาวไทยมุสลิม อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี มีขั้นตอนการดำเนินงานการวิจัยดังนี้คือ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสาร ความทันสมัยและความเชื่อทางศาสนาของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มประชากร โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) คือ เลือกตำบลต่าง ๆ ในเขตอำเภอนองจิก โดยใช้เขตสุขาภิบาลเป็นศูนย์กลาง ตำบลเขตเมือง ได้แก่ ตำบลคูยง ตำบลคอนรัก ตำบลบ่อทอง ตำบลบางควา สำหรับตำบลนอกเขต ได้แก่ ตำบลลิปะสะโง ตำบลบางเขา ตำบลคอลลัตตอง ตำบลปูโละปูโย ตำบลยาบี ตำบลเกาะเปาะ ตำบลดาโต๊ะ ตำบลท่ากำชำ แล้วทำการสุ่มตัวอย่างตำบลจากทั้ง 12 ตำบล ใช้วิธีการสุ่มกระจายแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 2 ตำบล ดังนี้

- ก. ตำบลในเขตเมือง ได้แก่ ตำบลคูยง
- ข. ตำบลนอกเขตเมือง ได้แก่ ตำบลลิปะสะโง

ในแต่ละตำบลทำการสุ่มตัวอย่างโดยเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) คือ สัมภาษณ์เฉพาะชาวไทยมุสลิมที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling)

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง กำหนดโดยคำนวณจากสูตร

$$m = \frac{P(1-P)}{\frac{e^2}{Z^2} + \frac{P(1-P)}{N}}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

อัตราส่วนของกลุ่มประชากรที่กำหนดจะสุ่ม ในที่นี้ใช้ร้อยละ 20

ฉะนั้น ค่า $P = 0.20$

ค่าความผิดพลาดจากจำนวนตัวอย่าง ในที่นี้ใช้ร้อยละ 5

ค่าของพื้นที่โค้งปกติ (Normal Curve) ที่ระดับนัยสำคัญจุดใดจุดหนึ่ง

ในที่นี้คิดระดับนัยสำคัญ 0.05 ฉะนั้น จะได้ค่า Z ในโค้งปกติ = 1.96

จำนวนประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี 53,895

คน

เมื่อแทนค่าในสูตรจะคำนวณได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 250 คน แบ่งเป็นในเขตเมือง 150 คน นอกเขตเมือง 100 คน แบ่งตามอัตราส่วนของประชาชนในแต่ละตำบล

ลักษณะทั่วไปของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open form) และปลายปิด (close form) ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังทั่วไปของชาวไทยมุสลิม มี 5 ข้อ ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่งใน

หมู่บ้าน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชนของชาวไทยมุสลิมมี 14 ข้อ

ดังนี้

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคลมี 7 ข้อ ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับความบ่อยครั้งของการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา และคำถามเกี่ยวกับความเชื่อถือข่าวสารในท้องถิ่นจากสื่อต่าง ๆ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับสังคมภายนอกในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา

ตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับแบบทดสอบความทันสมัยในระดับบุคคล

ตอนที่ 6 เป็นคำถามเกี่ยวกับความเชื่อในศาสนา มีทั้งสิ้น 22 ข้อ แบ่งตามหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งประกอบด้วยหลักปฏิบัติและหลักศรัทธา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวัดพฤติกรรมการสื่อสาร ความทันสมัย และความเชื่อในศาสนาของชาวไทยมุสลิม มีวิธีการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบทดสอบ โดยดัดแปลงคำถามจากงานวิจัยที่มีการวัดในเรื่องพฤติกรรมการสื่อสาร ได้แก่ งานวิจัยของสรรครวี คชาชีวะ พิระ จิรโสภณ บุษยา สุธีรธร พัทณี เขยจรรยา และคำถามในเรื่องความเชื่อทางศาสนาได้จากงานวิจัยของ อัจฉรา บุญชู และดลมนรจร บากา
3. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ในส่วนที่เป็นความเชื่อทางศาสนาโดยนำเอาแบบทดสอบซึ่งสร้างเสร็จแล้วไปให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไข แล้วนำมาทดสอบกับชาวไทยมุสลิมที่เขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน แล้วนำผลที่ได้มาทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้ค่า KR 21

4. แก้ไข ปรับปรุงแบบทดสอบและแบบสอบถาม นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อแก้ไขความถูกต้อง ความเข้าใจในเรื่องภาษาก่อนไปเก็บข้อมูลจริง

การกำหนดคะแนน เพื่อการวิเคราะห์

การให้คะแนนคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในการวัดค่าตัวแปรที่ต้องการเพื่อการคำนวณทางสถิตินั้น ใช้ตามความหมายของค่าจำกัดความเป็นเกณฑ์ กล่าวคือ

1. การวัดตัวแปร เรื่องเพศ

เพศชาย ให้คะแนนเป็น 1

เพศหญิง ให้คะแนนเป็น 0

2. การวัดตัวแปร เรื่องการศึกษา

อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ให้คะแนนเป็น 0

ป.1-ป.4 ให้คะแนนเป็น 1

ป.5-ป.7 ให้คะแนนเป็น 2

มศ.1-มศ.3 ให้คะแนนเป็น 3

มศ.4-มศ.5 หรือ ปวช. ให้คะแนนเป็น 4

ปวส.หรืออนุปริญญา ให้คะแนนเป็น 5

ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ให้คะแนนเป็น 6

3. การวัดตัวแปร เรื่องรายได้

ไม่มีรายได้ ให้คะแนนเป็น 0

รายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท ให้คะแนนเป็น 1

ระหว่าง 1,00.-3,000 บาท ให้คะแนนเป็น 2

มากกว่า 3,000 บาท ให้คะแนนเป็น 3

4. การวัดตัวแปรตำแหน่งในสังคม

ไม่มีตำแหน่ง ให้คะแนนเป็น 0

มีตำแหน่งในสังคม เช่น ผู้นำศาสนา กรรมการสภาตำบล ฯลฯ ให้คะแนนเป็น 1



5. การวัดตัวแปร เรื่องการ เปิดรับสื่อมวลชน

จะวัดด้วยการให้คะแนนช่วงระยะเวลาในการ เปิดรับสื่อแต่ละชนิด คู่กับ ช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการ เปิดรับสื่อมวลชน กล่าวคือ ตัวเลือกในคำถาม เกี่ยวกับความ บ่อยครั้ง โดยให้คะแนนสูงสุด "5" สำหรับการ เปิดรับสื่อมากที่สุด จนถึง "1" สำหรับ การเปิดรับสื่อนาน ๆ ครั้ง และตัวเลือกในคำถามที่ เกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการ เปิดรับ สื่อแต่ละชนิดให้คะแนนดังนี้ คือให้คะแนนสูงสุด "4" สำหรับระยะเวลาที่ใช้การ เปิดรับ สื่อนานที่สุด จนถึง "1" สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการ เปิดรับสื่อน้อยที่สุด

6. การวัดตัวแปร เรื่องการสื่อสารระหว่างบุคคล

จะวัดด้วยค่าคะแนนของความบ่อยครั้งในการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ ใน รอบที่ผ่านมา กล่าวคือ คะแนน "3" หมายถึง คุยกันบ่อยมาก ตามลำดับไปจนถึง "0" ซึ่งหมายถึงไม่ได้คุยกันเลย แล้วนำคะแนนที่ได้มารวมกันเป็นคะแนนของการสื่อสาร ระหว่างบุคคล

7. การวัดค่าตัวแปรการติดต่อกับสังคมภายนอก

วัดด้วยการให้คะแนน "0" สำหรับการไม่ได้เดินทางคะแนน "1" สำหรับ การเดินทางไปอำเภอ และจังหวัดของตน และจังหวัดใกล้เคียง ส่วนคะแนน "2" สำหรับ การเดินทางไปกรุงเทพมหานคร แล้วนำค่าคะแนนมารวมกันเป็น คะแนนรวมการติดต่อกับสังคมภายนอก

8. การวัดค่าตัวแปรความทันสมัยในระดับบุคคล

วัดด้วยการให้คะแนน "1" สำหรับคำตอบในตัวเลือก ซึ่งกำหนด เป็น คุณลักษณะของความทันสมัย และให้คะแนน "0" สำหรับคำตอบในตัวเลือกอื่น ๆ แล้วนำ ค่าคะแนนมารวมกันเป็นคะแนนความทันสมัย

9. การวัดค่าตัวแปรความเชื่อทางศาสนา

จะวัดค่าด้วยการนำคะแนนหลักปฏิบัติทางศาสนาารวมกับหลักความศรัทธา เป็นค่าความเชื่อทางศาสนา กล่าวคือ การหลักปฏิบัติให้คะแนนเป็น "0" สำหรับการ ปฏิบัติครบถ้วนตามหลักศาสนา ส่วนหลักศรัทธา วัดจากคำตอบว่า "เชื่อ" ให้คะแนน เป็น "3" จนถึงไม่เชื่อ "ให้คะแนนเป็น "1"

การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของ เครื่องมือ

ในการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของตัวแปรแต่ละตัวที่จะหาความสัมพันธ์ ปรากฏว่า

การ เปิดรับสื่อมวลชน	0.7510
การสื่อสารระหว่างบุคคล	0.6849
การติดต่อกับสังคมภายนอก	0.6832
ความทันสมัย	0.7779
ความ เชื่อทางศาสนา	0.6820

การ เก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนการออกเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี เพื่อขออนุญาต เข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล

ในท้องที่ จากนั้นท่านผู้ว่าราชการจังหวัดได้ออกหนังสือแจ้งไปยังอำเภอหนองจิก จังหวัด-ปัตตานี เพื่อขอให้อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นชาวไทยมุสลิมที่กำลังศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของจังหวัดปัตตานี จำนวน 4 คน ได้ทำการสัมภาษณ์ประชากรในหมู่บ้านเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยนี้ ทำการศึกษาประชากรกลุ่มเป้าหมายจำนวน 250 คน ของอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เฉพาะชาวไทยมุสลิม มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. แบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายลักษณะภูมิหลังและลักษณะทั่วไปของพฤติกรรมการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่าง อันได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ตำแหน่งในสังคม การศึกษา การเปิดรับสื่อมวลชนแต่ละชนิด การติดต่อกับสังคมภายนอก การสื่อสารระหว่างบุคคล ความทันสมัยในเรื่องเกี่ยวกับความสะอาดและสุขภาพอนามัยและความเชื่อทางศาสนาของชาวไทยมุสลิมทั้งในด้านความศรัทธาและการปฏิบัติ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และเป็นร้อยละ (Percentage)

2. แบบการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้คือ

2.1 การวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

(Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) สำหรับทดสอบสมมติฐาน

ข้อ 1-6 เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว

สำหรับตัวแปรในเรื่องเพศ และตำแหน่งในสังคม จึงมีการวัดค่าตัวแปรเป็น 0, 1

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์วิธี Pearson's Product Moment Correlation

Coefficient เพื่อจะนำไปสู่การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression

Analysis) ต่อไป และวิธีการทำเช่นนี้ เคอลินเจอร์ (Kerlinger) ได้แสดงตัวอย่างไว้

ในเรื่องที่ว่าด้วย Dummy Variables¹

2.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

เพื่อหานักนักในการพยากรณ์ โดยศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระว่าร่วมอธิบาย

ตัวแปรตามได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งหาได้โดยวิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพิ่มหรือลดตัวแปร

เป็นชั้น ๆ (Step-wise Multiple Regression)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Fred N. Kerlinger, Multiple Regression in Behavior research,
(Holt Rinehart and Winston : New York, 1973) P. 105-109.